

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

PROJEKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE

Praktické využití nástrojů ke snížení platebních rizik.

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Červen/2012.

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Ing. Martina Bérešová/MBA25.

JMÉNO VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ing. František Janatka, CSc.

DATUM ODEVZDÁNÍ PROJEKTU DIPLOMOVÉ PRÁCE

30. listopadu 2011

POZNÁMKY A PŘIPOMÍNKY

Klepněte sem a zadejte text.

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

1 Cíl práce

Světové hospodářství se v 21. století vyznačuje výraznou intenzitou globalizace a pokrokem v oblasti rozvoje informační společnosti. Globalizace je založena na využívání komparativních výhod jednotlivých ekonomik a předpokládá maximální liberalizaci pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu, jakož i volného nakládání s různými druhy cenných papírů, finančních derivátů a pod. Klíčovou rolí při těchto změnách aktiv ve stále větší míře hraje rychlost, bezpečnost a náklady spojené s transferem peněžních prostředků mezi účastníky trhu.

Cílem diplomové práce je poukázat na složitost zahraničně obchodní činnosti a její spojitost s institucionální sférou na makro a mikro úrovni, objasnit jednotlivé nástroje na eliminaci platebních rizik při realizaci dovozní a vývozní transakce, upozornit na možnosti vzniku problémů a poskytnout vhodné nástroje, metody a způsoby řešení, jak těmto problémům předcházet. Přitom platí zásada, že pokud podnikatel není ochoten podstoupit přiměřené rizika nebo jim přímo vyhýbá, nevede to obvykle k lepším hospodářským výsledkům, ale k neužívání příležitosti.

Každá podnikatelská činnost je spojena s určitým rizikem. V mezinárodním obchodě je rozsah a účinek platebních rizik rozšířen o rozdílnost kultur, teritoriální vzdálenost, rozdílnost právních norem a politickou nestabilitu. Výraz riziko má historický charakter a bezprostředně se týká mezinárodního obchodu ve středověku. Slovo „risico“ pochází z italského jazyka a představuje úskalí, kterému se bylo nutné vyhnout při dalekých plavbách. Znamenalo odvahu překonat určité nebezpečí. Obecná definice rizika: *„Riziko vyjadřuje míru ohrožení aktiva, tj. míru nebezpečí, že se použije hrozba a dojde k nežádoucímu výsledku v podobě vzniku škody.“* (Smejkal, 2003).

Mezinárodní kontrakt (kupní smlouva, smlouva o dodávce zboží, smlouva o dílo) z hlediska platebních podmínek představuje výsledný projev vůle dvou nebo více subjektů, jejichž zájmy a cíle jsou v protikladu. Platební podmínky velmi výhodné pro exportéra představují pro importéra zvýšené riziko, nebo minimálně finanční nevýhodu. V zájmu obou zúčastněných na kontraktu je primární otázkou bonita zahraničního obchodního partnera.

Světová ekonomika se v roce 2008 dostala do období stagnace a recese spojené se zvýšením rizik souvisejících s mezinárodním podnikáním a přeshraničními bankovními službami. Poznání zásad mezinárodního platebního styku umožňuje účastníkům obchodních transakcí lépe předvídat budoucí problémy s vymožením zahraničních pohledávek a dohodnout platební podmínky s obchodním partnerem tak, aby jeho platební neochota nebo neschopnost neohrozila úspěšnost exportu.

2 Předmět zkoumání

Firmy podnikající v podmínkách EU se setkávají se stále dokonalejšími formami finančních podvodů s mezinárodním prvkem. Slovenské firmy se často stávají obětmi mezinárodně organizovaných skupin, které se snaží od nich získat buď finanční plnění nebo vylákat odeslání zboží. V první kapitole „Teoreticko-metologická část práce“ se budeme věnovat nástrojem na eliminaci platebních rizik, která mohou firmy aplikovat při vývozních nebo dovozních transakcích. Např. prověření bonity a serióznost obchodního partnera (prostřednictvím bankovních informací, informačních a inkasních kanceláří, pojišťovacích společností), analýzu platebních nástrojů (hladká platba SEPA - úhrada, SEPA - inkaso, dokumentární akreditiv, směnka s bankovním avala, směnka bez bankovního avala, bankovní šek, soukromý šek), analýzu zabezpečovacích nástrojů (SEPA - inkaso, ale pouze s úvěrovým pojištěním pohledávky, dokumentární akreditiv, směnka s bankovním avala, bankovní šek, bankovní záruka) a financování obchodní transakce (faktoring a forfaiting). V druhé kapitole představíme nadnárodní společnost IDEAL STANDARD INTERNATIONAL, její podnikatelskou a legislativní charakteristiku. Aktuální krizové události a vývoj na finančním trhu a v globální ekonomice přesunul těžiště podnikových operací do oblasti managementu pohledávek. V této kapitole přiblížíme aktivity v oblasti Managementu pohledávek Ideal Standard v rámci jeho základních etap (rozhodnutí o poskytnutí, resp. Neposkytnutí obchodního úvěru, řízení a monitorování pohledávek, inkaso pohledávek) kde se zaměříme na konkrétní činnosti praktického využití nástrojů ke snížení, resp. k eliminaci platebních rizik. Dané aktivity budeme analyzovat na třech vybraných klíčových odběratelů firmy. V závěru této kapitoly se pokusíme zpracovat návrhy a doporučení v oblasti efektivnějšího využívání platebních nástrojů k eliminaci platební neschopnosti v podnikatelském prostředí ve společnosti Ideal Standard.

3 Metody a techniky

V době zpracování diplomové práce budeme realizovat procesy, které souvisejí s analýzou sekundárních dat praktického využití nástrojů ke snížení platebních rizik a to prostřednictvím studia nejaktuálnější literatury, odborných článků a blogů, které se zabývají eliminací platebních rizik při dovozní a vývozní transakci. Proto bude vhodné zpracovat téma způsobem analýzy. Využívat budeme i informace, které budou v době zpracování práce aktuální z pohledu realizace a publikování. Aktuální informační zdroje nám budou přispívat k celkovému vnímání problematiky, které v práci budeme citovat podle normy SSN ISO 690 (Bibliografický citace, obsah, forma a struktura) a SSN ISO 690-2 (Bibliografický citace, elektronické dokumenty nebo jejich části). Analýza status quo se bude týkat reálné situace a analýzy procesů, kterými budeme sledovat jediný, předem stanovený cíl. Při analýze údajů a znalostí, při jejich řazení a sjednocování budeme používat metodu syntetické a analytické klasifikace. Výsledky zpracování dat budeme v diplomové práci

prezentovat prostřednictvím tabulek a grafů, tedy prostřednictvím metody tabulkového a grafického znázornění.

4 Osnova (struktura) práce

1 ÚVOD

2 Teoreticko-metologická část práce

2.1 Hlavní druhy rizik v mezinárodním obchodě

2.2 Výběr platebních a zajišťovacích nástrojů v mezinárodním obchodě

2.3 Management pohledávek

2.3.1 Prověření bonity odběratele

2.3.2 Bankovní informace

2.3.3 Informační a inkasní kanceláře

2.3.4 Pojišťovací společnosti

2.4 Hladká platba

2.5 Dokumentární akreditiv

2.5.1 Charakteristika dokumentárních akreditivů

2.5.2 Funkce a znaky dokumentárních akreditivů

2.5.3 Průběh dokumentárního akreditivu

2.5.4 Druhy dokumentárních akreditivů

2.5.5 Eliminace platebního rizika z dokumentárního akreditivu

2.6 Dokumentární inkaso

2.6.1 Charakteristika dokumentárního inkasa

2.6.2 Druhy dokumentárního inkasa

2.6.3 Průběh dokumentárního inkasa

2.6.4 Eliminace platebního rizika z dokumentárního inkasa

2.7 Směnky

2.7.1 Historie a vývoj směnek

2.7.2 Druhy směnek

2.7.3 Směnečné doložky

2.7.4 Funkce směnky

2.7.5 Eliminace platebního rizika ze směnky

2.8 Bankovní záruky

2.8.1 Charakteristika bankovních záruk

2.8.2 Druhy bankovních záruk

2.8.3 Mezinárodní normy pro bankovní záruky

2.9 Factoring

2.9.1 Charakter faktoringovatelných pohledávek

2.9.2 Průběh faktoringové operace

2.9.3 Eliminace platebního rizika z factoringu

2.10 Forfaiting

2.10.1 Charakter forfaitovatelných pohledávek

2.10.2 Průběh forfaitingové operace

2.10.3 Eliminace platebního rizika z forfaitingu

2.11 Šeky

2.11.1 Charakteristika šeku

2.11.2 Druhy šeků

2.11.3 Průběh použití šeku

2.11.4 Eliminace platebních rizik při použití šeku

2.12 EURO a SEPA v podmínkách EU

2.12.1 SEPA - Jednotný evropský platební prostor

2.12.2 SEPA Direct Debit - SEPA inkaso

3 Analytická část práce

3.1 Management pohledávek v Ideal Standard, Teplice, Česká republika

3.2 Mezinárodní dohody používané k eliminaci platebních rizik

3.3 Analýza obchodních případů

3.4 Doporučení pro z efektívnenie eliminace platebních rizik

4 ZÁVĚR

5 Časový harmonogram práce

Leden 2012 - studium literatury a odborných materiálů

Březen 2012 - předání pracovní verze

Duben 2012 - předání finální verze

6 Seznam literatury

Primární zdroje

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník. In Zbierka zákonov. 2011, částka II., s. 7-134.

Zákon č. 191/1950 Zb. Zmenkový a šekový zákon.

Monografie

JANATKA, F.: *Riziká v komerční praxi*. Praha, Vydavatelství: Wolters Kluwer, 2011, První vydání, ISBN 978-80-7357-632-5.

BALÁŽ, P. a kol.: *Medzinárodné podnikanie*. Bratislava, Vydavatelství: SPRINT, 2001, První vydání, ISBN 80-88848-68-7.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

PAVELKA, Ľ.: *Medzinárodný platobný styk v podmienkach EÚ*. Bratislava, Vydavateľstvi: EKONÓM, 2008, První vydání, ISBN 978-80-225-2654-8.

ČERNOHLÁVKOVÁ, E. – MACHKOVA, H. a kol.: *Medzinárodní obchodní operacie*. První vydání, Praha.: HZ Editio, 1998. ISBN 80-860009-20-3.

ČERNOHLÁVKOVÁ, E., a kol. : *Finanční strategie v medzinárodním podnikání*. Vydavateľstvi: ASPI, 2007, ISBN 978-80-735-321-8.

KURUC, R.: *Finančné operácie v medzinárodnom podnikaní*. Bratislava, Vydavateľstvi: REVOLT, 2006, První vydání, ISBN 80-969488-0-6.

ŠÍBL, D. a kol.: *Encyklopedický slovník medzinárodného obchodu*. Bratislava, Vydavateľstvi: SPRINT, 1994 První vydání, ISBN 80-967122-0-9.

KISLINGEROVÁ, E. a kol.: *Manažerské finance*. 2. prepracovaní a dopl., Vydavateľstvi: Praha: C.H. BECK, 2007. ISBN 978-80-7179-903-0.

FERENČÍKOVÁ, S. a kol.: *Aktuálne problémy medzinárodného podnikania*. Bratislava, Vydavateľstvi: EKONÓM, 2004, První vydání, ISBN 80-225-1809-3.

VOZŇÁKOVÁ, I.: *Efektívni řízení pohledávek*. Praha, Vydavateľstvi: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0770-5.

ZOUFALÝ, V. a kolektiv: *Velká kniha smluvních vzorů*. 3. přeprac. A dopl., Vydavateľstvi: Praha: C.H. BECK, 2001. ISBN 80-7179-482-1.

SCHNABEL, H.: *Medzinárodné podnikanie v procese globalizácie*. Bratislava, Vydavateľstvi: SPRINT, 2000, První vydání, ISBN 80-88848-58-X.

MALACH, A. a kol.: *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha, Vydavateľstvi: GRADA Publishing, 2005 První vydání, ISBN 80-247-0906-6.

ŠMERINGAI, P., CIRÁK, J.: *Zmenky, šeky, akreditívy*. Bratislava, Vydavateľstvi: IURA EDITION, 1993, První vydání, ISBN 80-88715-02-4.